

Stručni rad

PRIMJER DOBRE PRAKSE U RADU S UČENIKOM S MALIM POREMEĆAJIMA NA RAZINI PROCESA SLUČAJA

Mojca Mlakar

Osnovna šola Adama Bohoriča Brestanica

Šolska cesta 29, 8280 Brestanica, Slovenija

Sažetak

Diferencirana nastava koristi učenicima s posebnim potrebama ako su prilagođeni njihovim specifičnim potrebama učenja. Pri planiranju koristimo podatke iz individualnih planova i orijentacije učenika.

Ključne riječi: diferencijacija, igra, druženje

1. UVOD

Kao i svi učenici, i oni s posebnim potrebama jedinstveni su pojedinci. U radu je prikazan rad učenika sa oštećenjem sluha. Učenici s individualiziranim nastavnim planom i programima imaju koristi od diferencirane nastave. Prilagođavam lekcije njezinim specifičnim potrebama učenja. Koristim podatke iz individualnog plana za studenta. Učenik ima lakše poteškoće u analizi i izražavanju informacija u obliku smislenih govornih poruka. Ne čuje dobro razlike između glasova, teže ih je povezati u slogove i riječi. Što čuje, to prihvaća i polako obrađuje, što otežava praćenje usmenih uputa. Učenik ima ometanu sposobnost čitanja, pisanja i pisanja. Učenik sjedi u blizini učitelja i učenika koji je spreman pomoći joj. Provjeravam učenikovo razumijevanje uputa i objašnjavam joj upute ako je potrebno. Složene upute dijelim na manje, jednostavne korake. U radu koristim vizualne ilustracije, konkretni materijal i kartice s ključnim informacijama i postupcima za rješavanje zadataka. Tako mu pomaže pamćenje pojmova s karticama. Sažetak prezentiram studentima na konkretniji način. Koristim što više multisenzornih i aktivnih oblika učenja. Pomažem studentici u organizaciji alata i rada i podučavam je odgovarajućim strategijama organizacije i planiranja. Potičem učenicu da se uključi u izvannastavne aktivnosti u kojima će se kroz kontakte s vršnjacima moći razvijati i stjecati iskustvo u socijalnim situacijama. Prilagođujem joj domaću zadaću prema sadržaju i količini. Dijelim duže i složenije pitanja ili upute na kraće jedinice. Pojednostavljujem dulje tekstove i često ih opremim slikovnim materijalom radi lakšeg razumijevanja.

2. AKTIVNI PROCES

2.1. KRATAK OPIS

Učenicima objašnjavam svrhu lekcije. Studenti su više predani poučavanju ako znaju zašto nešto rade. Objašnjavam svoja očekivanja za lekciju. Na početku predavanja kažem učenicima što se točno očekuje od njih. Sa studentima provjeravam jesu li upute dovoljne i jasne.

2.2. CILJEVI:

- naučiti studente različitim postupcima smirivanja, opuštanja,
- pobuditi zanimanje učenika za igru,
- usmjeriti studente na druženje,
- usmjeriti učenike na veću samoinicijativu (uključenost u igru na vlastitu inicijativu),
- ponoviti i konsolidirati pojmove vezane za sadržajni skup žive prirode.

2.3. POSTUPCI I VJEŠTINE:

- aktivno sudjelovati u svim fazama igre,
- razvijaju vještine timskog rada,
- razviti odgovarajuću međusobnu komunikaciju,
- kroz igru učvršćuju znanje o sadržaju skupa žive prirode.

2.4. TIJEK SATA

Na početku lekcije aktiviramo misaone procese. Studenti su podijeljeni u parove, parove. Učenik s posebnim potrebama uparava se s razrednikom s kojim sjedi i spreman joj je pomoći. Učitelj daje jasne i sažete upute za tijek igre. Upute su projicirane na ploči. Igra se odvija na takav način da kad učitelj izgovori osnovnu frazu ili riječ, na primjer "morski sisavci" ili "ehinodermi", učenici "prenose" riječi iz određenog skupa sadržaja dok se netko ne zaglavi ili dok ne planira određeno vrijeme igre.

Slijedi formiranje grupa. Uz pomoć igre Abeceda dijelimo učenike u grupe. Učenici uzimaju kriške papira s slovima abecede na njima - postoji toliko različitih slova koliko i grupa. Nečujno u svojim mislima biraju riječ koja započinje slovom sa sloga i povezana je s prirodom, poput dinosaura nakon slova D. Zatim se kreću po učionici i izgovaraju samo svoju riječ kako bi pronašli druge koji imaju riječi s istim početnim slovom. Skupina slova D može se sastojati od dinosaura, djeteline, djeteline, zemljane gliste ... Konačno, svaka se skupina predstavlja s drugima izgovaranjem odabranih riječi na određeno slovo. Ovom metodom učenici stvaraju grupni identitet. Stvara se pozitivna atmosfera i pojedinci se međusobno povezuju.

Kad se formiraju grupe (grupe tvore neparan broj članova), članovi iste skupine sjede zajedno. Učitelj daje upute za rad usmeno i ujedno ih projicira na ploču. Svaki učenik najprije napiše tablicu s ploče u svoju bilježnicu. Tada članovi iste skupine sjede za zajedničkim stolom. U uputama dodajem objašnjenje što točno učenici trebaju učiniti kad ispune zadani zadatak. Predviđam u koje vrijeme moraju riješiti zadatak. Objašnjavam što će se dogoditi ako zadaci ne budu izvršeni u određenom vremenu. Učenici ponavljaju upute susjedu na klupi. Što ćete prvo učiniti? Zatim? Kada ćete završiti? Ako ne završite? Svaka skupina dobiva svoj zadatak, specifični organski sustav morskih organizama. To je oblik heterogenog grupnog rada. Prva skupina obraća pažnju na organski sustav lokomotornog sustava, druga skupina na gastrointestinalni trakt, treća na dišni sustav, četvrta na ekskrecijski sustav, ... Informacije se prikupljaju kroz igre, didaktički materijal, konceptne kartice. Prije nego što započnemo igru zajedno, pregledavamo pravila igre (tablica 1) i raspravljamo o nejasnoćama. Pravila igre sastavni su dio didaktičkog materijala koji učenici imaju sa sobom tijekom provođenja igre. Isto vrijedi i za kazneni udarac (tablica 2). Kad drugi započnu igru, prilazim učeniku s posebnim potrebama i objašnjavam upute. Ja se brinem za "prijatelja za početak". Ovo je razrednica čiji je posao brinuti se o učenici s posebnim potrebama kako bi ona bila "na pravom putu".

Tablica 1: Pravila igre

1. Učenici se dijele u skupine s neparnim brojem članova.
2. Unutar grupe studenti su podijeljeni u dva tima s istim brojem učenika. Jedan učenik je sudac koji vodi utakmicu, čita karte i zaustavlja penale.
3. Kada grupa dođe do broja s brojem, sudac čita ono što je napisano na listu i stavlja ga u hrpu ovoj grupi (ako su podaci pročitani s lista podaci prikupljeni od strane grupe (određeni organski sustav), članovi to zapisuju u tablicu).
4. Kada grupa dođe na teren sa ?, sudac sastavlja pitanje vezano za ovu kartu (ako grupa odgovori pravilno, zarađuje kartu, ako ne, ulaznica se vraća sucu na hrpu).
5. Kad grupa dođe na teren sa !, kockaju kockice 2 puta zaredom.
6. Kada grupa stigne na teren STOP, sudac čita zadatak sa kaznenog listića. Ako svi članovi ne izvrše zadatak, sudac uzima kartu s njihove gomile i protivnički tim ima priliku izvršiti zadatak i zaraditi kartu, inače se karta stavlja na gomilu sucu.
7. Kada grupa dođe na teren tamnice, članovi grupe ne bacaju dva puta. Izuzetak je karta za zaustavljanje broj 4, koju članovi grupe ne bacaju 5 puta.
8. Kada dvije skupine dođu do ciljnog polja, vraćaju se na početak i nastavljaju igru. Igra se završava dok se ne pročitaju i distribuiraju svi ključni informativni listovi ili dok ne prođe vrijeme određeno za igru.
9. Pobjedi grupa koja sakupi više ulaznica. Pobjedničku skupinu određuje sudac.

Tablica 2: Kazneni spis

KORAK 1: Previše sjedenja loše je za vaše zdravlje, zato plivajte. Napravite pet ljuljački.
STOP 2: Radar je uhvatio vašu brzinu glisera, pa se vratite na dva polja.
KORAK 3: Zaronili ste pregloboko. Postalo vam je kisika, pa se vratite tri cilindra za cilindar.
STOP 4: Progoni vas divovska meduza. Vi ste njezin plijen. Trčiš iza njenih rešetaka. Ne bacaš 5 puta.
KORAK 5: Morski pas vam se približava. Da ne postanete njegova poslastica, vratite mu mamac na početno polje.
STOP 6: Napada vas divovska hobotnica. Vaše jedino rješenje je sakriti se od njezinih šipki u špilji u kutiji s oznakom !.

Smjernice koje omogućuju sudjelovanje u grupi: slušamo jedni druge, svi aktivno sudjelujemo, svi smo jednaki, poštujemo mišljenja drugih. Prije nego što započnu igru, s učenicima ponovno provjeravam jesu li upute, pravila igre dovoljno jasna i jasna. Kroz igru se dobivaju informacije o željenom organskom sustavu za određenu skupinu morskih životinja. Kad pronađu informacije napisane na konceptnim karticama, kopiraju ih u tablicu u bilježnici. Igra se završava kada istekne zakazano vrijeme za pokretanje igre. Adekvatno vrijeme igre također je važno jer omogućava učenicima da budu uporni u aktivnosti. Slijedi izvješćivanje po skupinama. Na početku svake nove aktivnosti potrebno je najprije definirati uloge i odgovornosti svakog učenika, definirati ciljeve, a zatim i aktivnosti koje iz njih slijede na smisleni način. U prezentaciji moraju sudjelovati svi članovi grupe. Ova aktivnost razvija suradnju i potiče članove tima na rješavanje zajedničkih zadataka. Kad se skupine prijave, članovi grupe dolaze do odbora i u planiranu tablicu pišu rješenje koje se odnosi na organski sustav pojedinih morskih organizama. Na taj su način odgovori vidljivi svim učenicima, koji ih zapisuju ili kopiraju s ploče u bilježnicu. Zajedno donosimo zaključke i zaključke. Učitelj prati događaje, podržava učenike, potiče širenje, razmjenu ideja, reagira na probleme i vodi sažetak lekcije. Pregledujem bilješke učenika s posebnim potrebama i ispravljam sve gramatičke pogreške. Studenti provode nekoliko sekundi tiho razmišljajući. Na taj način potičemo pohranu podataka u memoriju.

3. ZAKLJUČAK

Važnost individualnosti svih učenika mora se uzeti u obzir i kvaliteta pojedinaca mora biti uključena na način da doprinosi uravnoteženom funkcioniranju cijele grupe. Svaki član grupe daje dio zagonetke priči o stvaranju pismenog izvještaja. Na taj način jačaju svoj društveni smisao u odnosu s ljudima u školi i u životu. Učenici su se međusobno ohrabivali, pomagali jedni drugima. Ojačali su suradnički rad i bili vezani za tim. Održavanje motivacije učenika možda je jedan od najtežih i najizazovnijih zadataka koji se javljaju u životu učitelja i roditelja. Najvažnije je da se unutarnja motivacija održi i to se može postići igrom. Nastava diferencijacije u procesu učenja usredotočena je na napredak učenika - na ono što već zna i što tek treba da nauči. Uzima u obzir najbolje načine učenja i omogućava učenicima da pokažu stečena znanja naglašavajući svoja izvanredna područja i interese. Timski rad promiče zajedničko učenje, pripadnost, predanost radu, kreativnost, protok ideja, timsko učenje. Tijekom rada u grupi razvili su kvalitetne međuljudske odnose, članovi grupe povećavaju samopoštovanje i osobno blagostanje, članovi se nadograđuju jedni drugima u znanju, u konkretnijim idejama, nude jedni drugima psihološku podršku i prihvaćanje. Stimuliranje, razvijanje kreativnosti u svim područjima aktivnosti učenika potiče dodatnu snagu u motivacijskim, emocionalnim i intelektualnim procesima. Povezanost igre i grupnih aktivnosti ima trostruki učinak: opuštenost, izbor prikladnog ponašanja, socijalizacija. Tijekom izvođenja same igre primijetio sam da je većina učenika aktivnost izvodila sa zadovoljstvom. Učenici su jedinicu za učenje sa igrom smatrali motiviranijom od klasične. Primijetio sam njihovo zadovoljstvo, nisu ih trebali podsjećati cijelo vrijeme da bilježe, rade. Kada su studenti uključeni u takav način rada, kroz igru, to ima pozitivan učinak na mnoge funkcije tijela, pa je stoga važno i za mozak. To je vrsta opuštanja koja djeluje protiv stresa, djelomično ga

neutralizirajući preusmjeravajući tok misli. Tako će učenici olakšati kontrolu emocija i pritisaka s kojima su suočeni. Tako se pojedinci osjećaju uključanima, željnima i samouvjerenima ako sudjeluju u aktivnostima prilagođenim njihovim sposobnostima učenja. Kao i svi studenti, i oni s posebnim potrebama jedinstveni su pojedinci. Isto vrijedi i za učenika s posebnim potrebama koje sam izabrao za ovu prezentaciju. Ne moramo dizajnirati posebno prilagođene zadatke za te studente, već samo preradimo zadatke da bi bili relevantniji. U radu sa studentom koristim vizualne ilustracije, konkretni materijal i kartice s ključnim informacijama i postupcima za rješavanje zadataka. Na ovaj način koristi didaktičke kartice koje mu pomažu u pamćenju pojmova. Sažetak prezentiram sažetak sadržaja na konkretniji način, temu sadržaja prezentiram misaonim obrascima, slikovnim ilustracijama i tabelarnim zapisima.

4. LITERATURA

- [1.] Heacox, D.(2009): Diferencijacija za uspeh vseh. Predlogi za uspešno delo z učenci različnih zmožnosti.
- [2.] Marentič Požarnik, B. (1980): Dejavniki in metode uspešnega učenja.
- [3.] Shinn, G. (1999): Čudež motivacije.